

Проблеми управління інвестиційною діяльністю в регіонах України у сучасних умовах

Янченко А.А.

студентка

Індустріального інституту

Державного вищого навчального закладу

«Донецького національного технічного університету»

Сарбаш Л.Д.

кандидат економічних наук, доцент,

завідувач кафедри менеджменту

Індустріального інституту

Державного вищого навчального закладу

«Донецького національного технічного університету»

Статтю присвячено проблемі реалізації інвестиційної діяльності в сучасних умовах. Розглянуто роль держави в управлінні інвестиційними процесами в регіонах України. Проаналізовано інструменти державного регулювання інвестиційної діяльності. Визначено основні проблеми, що погіршують інвестиційний клімат в країні. Проаналізовано зміну обсягів прямих інвестицій у Донецький регіон за 2013-2017 рр.

Ключові слова: регіон, інвестиційна діяльність, інструменти впливу, інвестиційна привабливість, інвестиційний клімат.

Янченко А.А., Сарбаш Л.Д. ПРОБЛЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ В РЕГИОНАХ УКРАИНЫ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ

Статья посвящена проблеме реализации инвестиционной деятельности в современных условиях. Рассмотрена роль государства в управлении инвестиционными процессами в регионах Украины. Проанализированы инструменты государственного регулирования инвестиционной деятельности. Определены основные проблемы, ухудшающие инвестиционный климат в стране. Проанализировано изменение объемов прямых инвестиций в Донецкий регион за 2013-2017 гг.

Ключевые слова: регион, инвестиционная деятельность, инструменты влияния, инвестиционная привлекательность, инвестиционный климат.

Yanchenko A.A., Sarbash L.D. PROBLEMS OF INVESTMENT ACTIVITY MANAGEMENT IN REGIONS OF UKRAINE IN MODERN CONDITIONS

The article is devoted to the problem of implementation of investment activity in modern conditions. The role of state in management of investment activity in regions of Ukraine is considered. Tools of government regulation of investment activity are analyzed. The main problems, which deteriorate the investment climate in the country are identified. The change in volume of straight investments in Donetsk region in 2013-2017 is analyzed.

Keywords: region, investment activity, tools of affection, investment attractiveness, investment climate.

Постановка проблеми. Дослідження проблем інвестування завжди знаходилося в центрі уваги економічної науки. На сьогоднішній день, в умовах соціально-економічної нестабільності в країні, інвестиції є найважливішим засобом забезпечення умов виходу зі сформованої економічної кризи, структурних зрушень в народному господарстві, а також підвищення якісних показників господарської діяльності як на макро-, так і на мікрорівні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченням проблематики управління та акти-

візації інвестиційної діяльності на регіональному рівні займалося чимало відомих вчених: В.М. Орел, М.П. Бутко, А.П. Гайдуцький, В.Ф. Горячук, А. Пересада, А. Гальчинський, О.М. Ястремська, Л.Л. Ковальська, та інші.

Мета статті. Проаналізувати основні проблеми в управлінні інвестиційними процесами в Україні на регіональному рівні та визначити шляхи їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. Державне регулювання розвитку інвестиційного потенціалу на регіональному рівні відбувається за

двома напрямками. По-перше, це підвищення інвестиційної привабливості. Інвестиційну привабливість регіону забезпечують розвиток ринкової інфраструктури, рівень заробітної плати, рівень зайнятості, соціальна ситуація, доступ до перспективних ринків збуту, високопрофесійні кадри, вагомий виробничий потенціал. По-друге, важливим механізмом управління інвестиційною діяльністю виступає регулювання обсягів централізованих капіталовкладень [1].

Управління інвестиційними процесами на рівні держави значно ускладнене існуванням значних територіальних відмінностей в економічному просторі країни, яка складається з множини регіонів, що відрізняються одне від одного кліматичними факторами, людськими ресурсами, кваліфікаційними показниками, культурою, етнічним складом населення певної території та низкою інших параметрів. При запровадженні ринкових відносин та недостатності дієвих державних засобів управління економікою зростає диспропорція між регіонами за соціально-економічними показниками, яка, в свою чергу, призводить до поступового росту істотної соціально-економічної різниці між ними й критичного економічного загострення у більшості територіальних структур [2].

Зарубіжний досвід свідчить, що територіальні диспропорції мають місце практично в усіх країнах світу. Крім того, з досвіду країн, які пройшли трансформацію соціальних систем, відомо, що збільшення диспропорцій соціального розвитку – об'єктивний процес. При цьому ринкові механізми не завжди здатні подолати значні міжрегіональні відмінності. Саме тому в розвинених країнах вони доповнюються інструментами державного регулювання. Водночас держава стикається з необхідністю створення умов для зростання й розвитку всього господарства, прогресивних структурних зрушень для забезпечення однорідності територіального економічного й соціального простору [3].

До інструментів, за допомогою яких можна впливати на інвестиційну діяльність у регіонах, належать: Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року, регіональні стратегії, Державний фонд регіонального розвитку, державне замовлення, а також державно-приватне партнерство. Водночас, Державна стратегія регіонального розвитку не містить розділу щодо необхідності акумулювання інвестицій на рівні регіонів, відповідно, відсутні й стратегічні цілі щодо наро-

щування інвестиційного потенціалу. З Державного фонду регіонального розвитку мають фінансуватися капітальні проекти, зокрема, створення інфраструктури (відповідно до ст. 24-1 Бюджетного кодексу України), однак, за даними Мінрегіону, поки що фінансуються поточні видатки – ремонт обладнання та реконструкція будівель [4].

Однак, треба зауважити, що сама ж інвестиційна політика і механізми для активізації процесів залучення інвестицій на державному та регіональному рівнях мають значні відмінності. Механізми, що використовуються на державному рівні управління інвестиційною діяльністю, в їх чистому вигляді не можуть використовуватися для регіонального рівня. Частина з них є недоступною для реалізації на регіональному рівні, оскільки правові, організаційні та економічні можливості регіонів більш обмежені порівняно із державним [5, с. 188-192].

Приймаючи рішення про вкладення коштів у той чи інший сектор економіки певного регіону, інвестори передусім враховують ряд параметрів і комплексних характеристик конкретного регіону. Основними з них є: інвестиційний клімат у регіоні, його інвестиційний потенціал та ризик інвестування в регіон.

Гарантом забезпечення сприятливого інвестиційного клімату в регіоні традиційно є комплексна регіональна інвестиційна політика. Основними напрямками її формування є:

- зміна економічної спеціалізації деяких регіонів у рамках довгострокової інвестиційної стратегії розвитку держави;
- розвиток регіональної інвестиційної інфраструктури;
- забезпечення узгодженості регіональної інвестиційної політики із державними інвестиційними цілями та стратегічними соціально-економічними пріоритетами країни;
- забезпечення пріоритетності прямих інвестицій в регіони за рахунок відповідних механізмів регіональної експертизи інвестиційних проектів, пріоритетності в наданні фінансової підтримки з бюджетів відповідних рівнів;
- забезпечення пріоритетності інвестицій, здійснюваних в розвиток матеріально-технічної бази регіону.

У сучасних умовах інвестиційний клімат країни в цілому не є привабливим. Причини, через які приплив інвестицій в регіони України падає, насправді, лежать на поверхні. По-перше, рівень корупції в країні є досить високим, національна валюта є нестабільною,

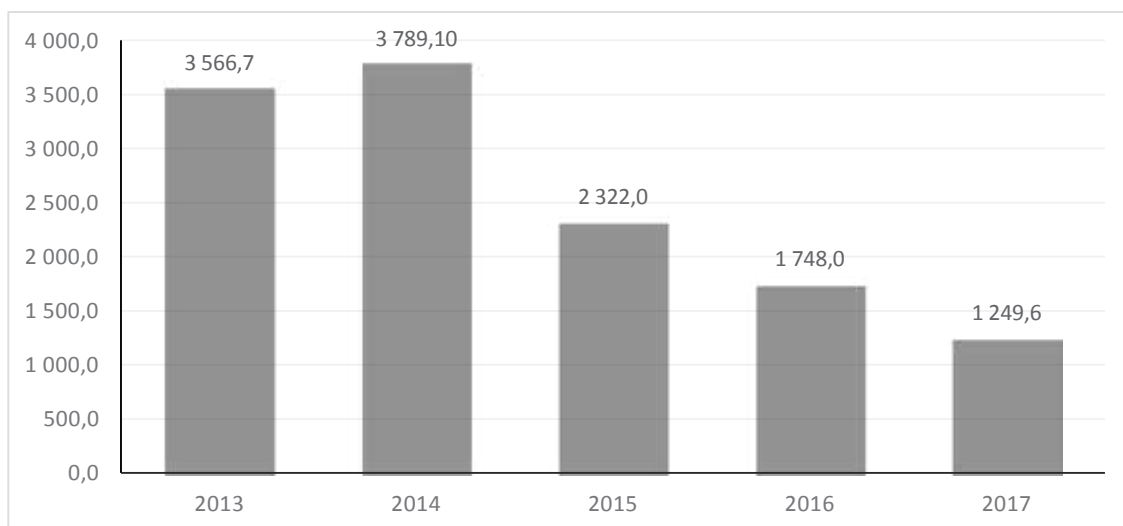

Рис. 1. Обсяги прямих інвестицій у Донецький регіон у 2013-2017 рр. (млн. дол. США)

по-друге, інвесторів відлякує також недовіра до судової системи і, звичайно ж, військовий конфлікт на Сході країни.

Остання, насамперед, має великий вплив на інвестиційну привабливість Донецького регіону (рис. 1). Можемо побачити, що обсяги прямих інвестицій у Донецький регіон у період 2013-2017 рр. мають спадний характер.

На сьогоднішній день, як і раніше дуже гостро стоїть питання більш активної державної підтримки диверсифікації економіки регіону з метою реорганізації постраждалих і розвитку нових – нетрадиційних для регіону – видів діяльності, в яких досі «не спрацьовував» ринок. За період військових подій в Донецькій області було зруйновано більшу частину промислових підприємств, падіння обсягів виробництва спостерігалось у всіх основних галузях промисловості, що позначилося як на обсягах залучених інвестицій, так і на експорті, темпи зниження якого в 2015 р. по відношенню до 2014 р. склали в Донецькій області 43,4% [7].

На тлі цих подій у 2014 році було укладено договір між Україною та Європейським інвестиційним банком. Він передбачає фінан-

сування проектів з відновлення інфраструктури Донецької, Луганської, Харківської, Дніпропетровської та Запорізької областей. За попередніми оцінками, він дає можливість реалізувати близько тисячі проектів. Але глобальна мета даного договору – дати регіону та країні в цілому імпульс до відродження та розвитку [8].

Висновки. Управління інвестиційною діяльністю на регіональному рівні на сьогоднішній день має важливе значення. Розширення економічної самостійності регіонів підсилює роль місцевих органів державної влади та самоврядування в рішенні питань, пов'язаних із розвитком інвестиційних процесів, а також формуванням, перерозподілом і використанням існуючих і потенційно можливих інвестиційних ресурсів.

Для покращення інвестиційної привабливості України у сучасних умовах вкрай важливим є питання вдосконалення правової та організаційної бази, що сприятиме підвищенню дієздатності механізмів забезпечення сприятливого інвестиційного клімату, формуванню основи збереження та підвищення конкурентоспроможності вітчизняної економіки.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Щодо вдосконалення державного управління інвестиційною діяльністю на регіональному рівні // Аналітичні записки щодо проблем і подій суспільного розвитку: оф. сайт Національного інституту стратегічних досліджень URL: <http://www.niss.gov.ua/Monitor/April/6.htm>.
2. Замазєєва Г.В. Удосконалення інструментарію підвищення інвестиційної привабливості регіональної економічної системи. URL: https://www.onaft.edu.ua/download/dissertation/thesis/disser_Zamazeeva.pdf
3. Новікова О. Науково-методичне забезпечення оцінки регіональних диспропорцій соціального розвитку: проблеми та напрями удосконалення / О. Новікова // Аналітичні записки щодо проблем і подій суспільного

розвитку : оф. сайт Національного інституту стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua/Monitor/januar2009/17.htm>

4. Шляхи відновлення інвестиційної активності в регіонах України в умовах економічної нестабільності. Аналітична записка. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/2053/>

5. Ковальчук С.П. Організаційно-економічні механізми залучення інвестицій на регіональному рівні. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. 2014. № 5. Ч. 1. С. 188-192.

6. Удалих О.О. Управління інвестиційною діяльністю промислового підприємства: Навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2006.

7. Тренды и перспективы развития промышленности Донбасса. URL: <https://restoring-donbass.com/analitika/irina-pidoricheva/57218-trendyi-i-perspektivy-razvitiya-promyishlennosti-donbassa/>

8. Восстановление Донбасса. Как обеспечить инвестиции в режиме "non-stop". URL: <https://www.segodnya.ua/opinion/efimovcolumn/vosstanovlenie-donbassa-kak-obespechit-investicii-v-rezhime-non-stop-1111507.html>

REFERENCES:

1. Shhodo vdoskonalennja derzhavnogo upravlinnja investycijnoju dijalnistju na regionalnomu rivni // Analitychni zapysky shhodo problem i podij suspilnogho rozvytku: of. sait Nacionalnogho instytutu stratehichnykh doslidzhenj URL: <http://www.niss.gov.ua/Monitor/April/6.htm>.

2. Zamazieieva H.V. Udoskonalennia instrumentariiu pidvyshchennia investytsiinoi pryvabyvosti rehionalnoi ekonomichnoi systemy. URL: https://www.onaft.edu.ua/download/dissertation/thesis/disser_Zamazeeva.pdf

3. Novikova O. Naukovo-metodychne zabezpechennia otsinky rehionalnykh dysproportsii sotsialnoho rozvytku: problemy ta napriamy udoskonalennia / O. Novikova // Analitychni zapysky shhodo problem i podii suspilnoho rozvytku : of. sait Natsionalnoho instytutu stratehichnykh doslidzhen. URL: <http://www.niss.gov.ua/Monitor/januar2009/17.htm>

4. Shliakhy vidnovlennia investytsiinoi aktyvnosti v rehionakh Ukrainy v umovakh ekonomichnoi nestabilnosti. Analitychna zapyska. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/2053/>

5. Kovalchuk S.P. Orhanizatsiino-ekonomichni mekhanizmy zaluchennia investytsii na rehionalnomu rivni. Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Serii: Ekonomichni nauky. 2014. # 5. Ch. 1. S. 188-192.

6. Udalykh, O.O. Upravlinnia investytsiinoiu diialnistiu promyslovoho pidpriemstva: Navch. posib. K.: Tsentri navchalnoi literatury, 2006.

7. Trendy i perspektivy razvitiya promyishlennosti Donbassa. URL: <https://restoring-donbass.com/analitika/irina-pidoricheva/57218-trendyi-i-perspektivy-razvitiya-promyishlennosti-donbassa/>

8. Vosstanovlenie Donbassa. Kak obespechit' investitsii v rezhime "non-stop". URL: <https://www.segodnya.ua/opinion/efimovcolumn/vosstanovlenie-donbassa-kak-obespechit-investicii-v-rezhime-non-stop-1111507.html>

Problems of investment activity management in regions of Ukraine in modern conditions

Yanchenko A.A.

Student,

Industrial Institute of State Higher Educational Establishment
“Donetsk National Technical University”

Sarbash L.D.

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Industrial Institute of State Higher Educational Establishment
“Donetsk National Technical University”

Management of investment processes at the state level is considerably complicated by the existence of significant territorial differences in the economic space of the country. However, foreign experience shows that territorial disproportions take place in almost all countries of the world. To overcome interregional differences, in developed countries market mechanisms are complemented by instruments of government regulation. In Ukraine, these instruments include: State Strategy of Regional Development for the period up to 2020, regional strategies, State Fund for Regional Development, and public-private partnership. As a guarantor of providing a favorable investment climate in the region, there is traditionally a complex regional investment policy. The main directions of its formation are:

- changes of economic specialization of some regions within of long-term investment strategy of state development;
- development of regional investment infrastructure;
- ensuring coherence of the regional investment policy with the state investment targets and strategic socio-economic priorities of the country;
- ensuring the priority of investments, which are implemented in the development of the material and technical base of the region.

The reasons why the inflow of investments in the regions of Ukraine falls off are: the level of corruption in the country is quite high, the national currency is instable, investors are also frightened by the lack of confidence in the judicial system and, of course, the military conflict in the East of the country.

The last reason, first of all, has a great influence on the investment attractiveness of the Donetsk region, where the volume of direct investments in the period 2013-2017 is declining.

Due to this situation, in 2014 an agreement was signed between Ukraine and the European Investment Bank. It provides financing of infrastructure restoration projects in Donetsk, Lugansk, Kharkiv, Dnipropetrovsk and Zaporozhye regions. The global aim of this agreement is to give the region and the country an impulse to the revival and development.

To develop the investment attractiveness of Ukraine, it is extremely important to improve the legal and organizational framework. It will increase the capacity of mechanisms of ensure a favorable investment climate, the formation of a basis for preserving and improving the competitiveness of the domestic economy.